

ÖVERTORNEÅ
KOMMUN

Budget 2019 Flerårsplan 2020-2021

**Fastställd av kommunfullmäktige
2018-11-12**

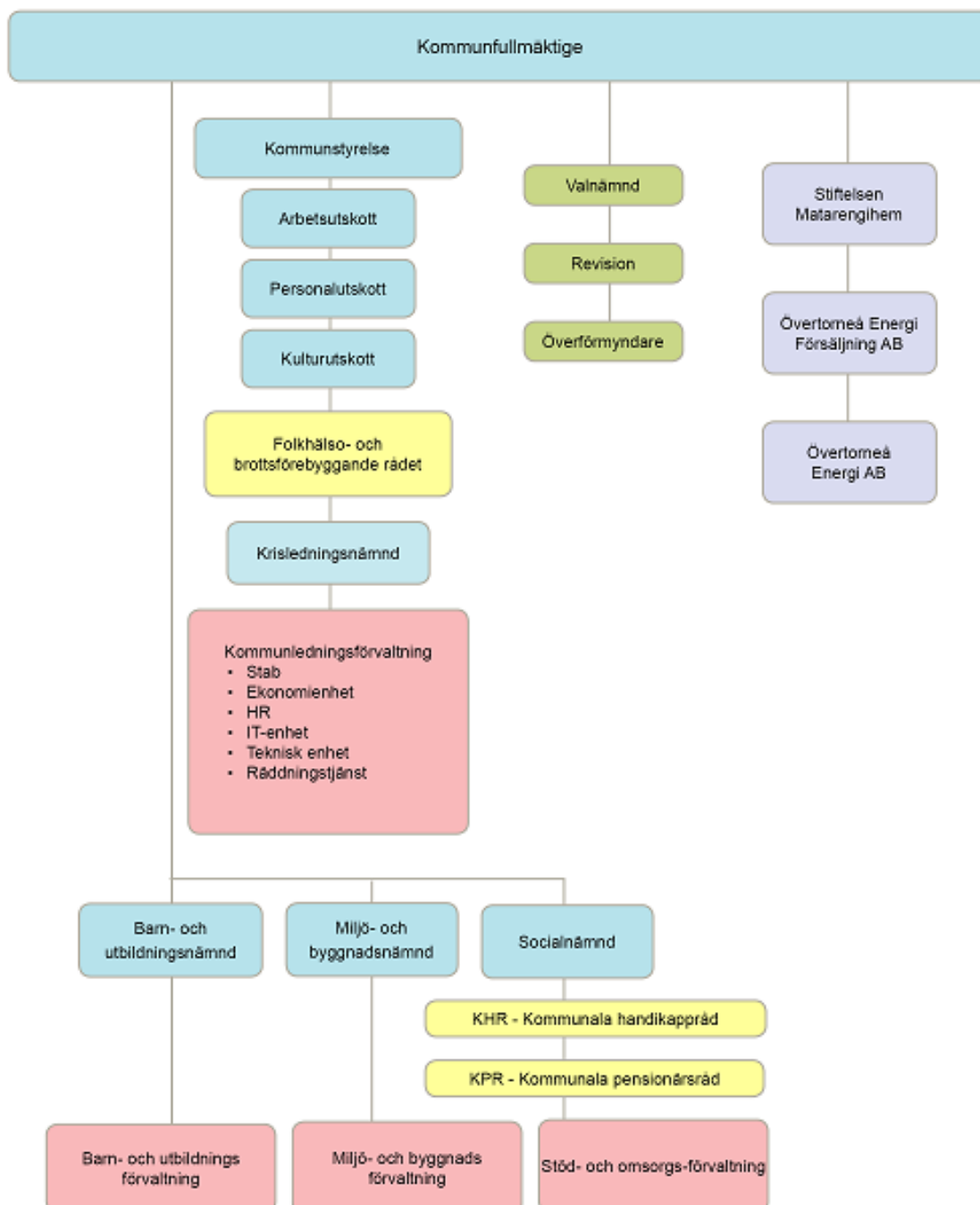

Innehållsförteckning

Organisation	3
Inledning.....	4
Målstyrningsmodell	5
Övergripande processer.....	10
Viktiga framgångsfaktorer.....	14
Ekonomisk plan för 2019-2021.....	16

Organisation

Inledning

Det är kommunfullmäktige som är det högsta beslutande organet och fungerar som kommunens ”riksdag”, och fattar de övergripande besluten. Det är kommunens medborgare som röstar in förtroendevalda i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen och nämnder, som ska sköta det löpande arbetet.

Kommunfullmäktige tar beslut om kommunens vision, övergripande mål och nämndernas verksamhetsmål och beslutar om hur mycket skatt invånarna i kommunen ska betala.

Budget 2019 och flerårsplan 2020-2021 beskriver vad kommunfullmäktige vill uppnå under året samt de ekonomiska förutsättningarna för kommunens verksamheter. Preliminära driftramar beslutades av kommunstyrelsen i juni. Därefter planerar nämnderna sin verksamhet och återkommer i sina verksamhetsplaner/nulägesanalyser med förslag på åtaganden som ska bidra till att nå målen i budgetdokumentet. Under perioden september-november sker dialog kring åtagandena.

I november beslutar kommunfullmäktige den slutliga budgeten för 2019 och flerårsplanen för 2020-2021. I god tid före årsskiftet, senast 20 december, bör varje medarbetare känna till sin enhets lokala verksamhetsplan så att verksamheten kan drivas effektivt redan från början av verksamhetsåret.

Hur är budgeten och flerårsplanen uppbyggd?

Den beskriver först vår målstyrningsmodell, vilken anger vår värdegrund, vision, målområdet och övergripande mål. Därefter beskriver vi de övergripande processerna, d.v.s. syftet med det arbete som ska bedrivas inom varje målområde. Under de övergripande processerna redovisar vi de av nämnder och styrelse beslutade prioriterade utvecklingsområden vilka ska bidra till uppfyllelse av de övergripande målen.

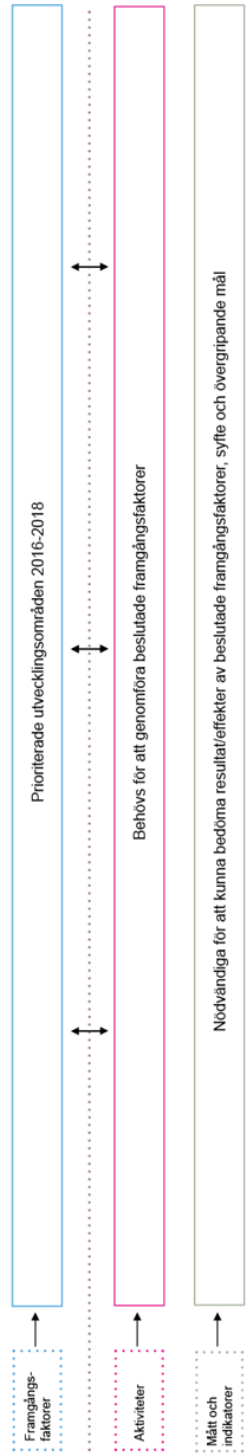
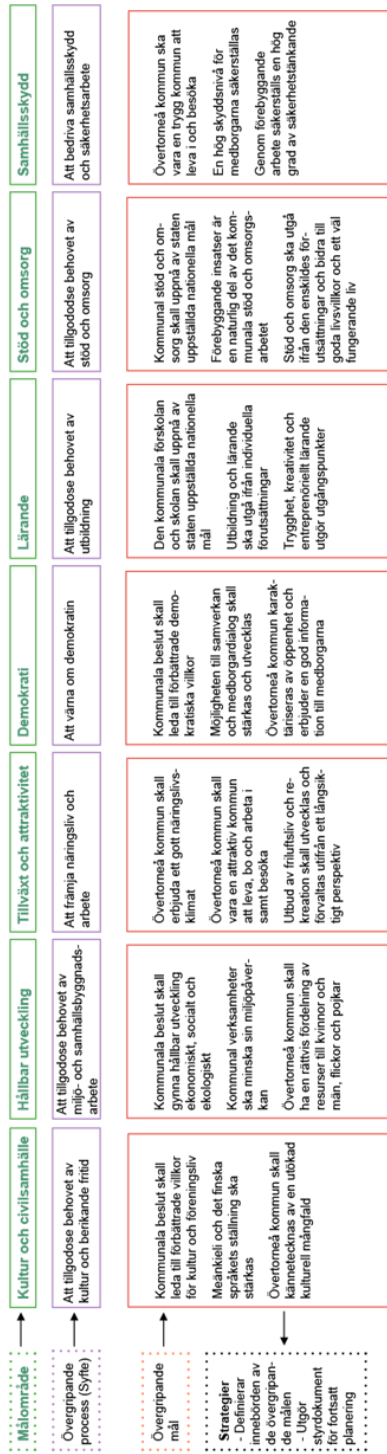
Under viktiga framgångsfaktorer med avsnitten kvalitet, attraktiv arbetsgivare och stabil ekonomi beskriver vi stödfunktionerna inom Övertorneå kommun för att genomföra vårt uppdrag.

Dokumentet avslutas med det obligatoriska avsnittet ekonomisk plan och budget för 2019-2021 där vi redovisar de övergripande ekonomiska förutsättningarna, driftbudgeten för respektive nämnd, resultat-, balans- finansieringsbudgeten samt investeringsbudget/plan för de kommande tre åren.

Målstyrningsprocess Övertorneå kommun 2016-2020

"Övertorneå kommuns verksamheter präglas av ett professionellt synsätt där vi tar ansvar för att kunden alltid är i fokus. Vi arbetar med att ständigt förbättra vår service utifrån rådande behov och i harmoni med en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling".

Vision 2020 - "En attraktiv och hållbar kommun i alla delar, med fokus på boende, miljö och näringsliv"

Målstyrningsprocess 2016-2020

Målstyrning

Inför budget 2016 utarbetade vi en tydligare målstyrningsprocess i syfte att skapa en röd tråd från värdegrund, vision, övergripande mål till aktiviteter på förvaltningsnivå.

Övertorneå kommuns värdegrund- *"Övertorneå kommuns verksamheter präglas av ett professionellt synsätt där vi tar ansvar för att kunden alltid är i fokus. Vi arbetar med att ständigt förbättra vår service utifrån rådande behov och i harmoni med en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling"*

Övertorneå kommuns vision 2020- *"En attraktiv och hållbar kommun i alla delar, med fokus på boende, miljö och näringsliv"*

Målstyrningsmodellen är uppbyggd utifrån att kommunfullmäktige fastställt sju målområden. Nedan så kan man se aktuella målområden som är identifierade för att nå vår vision 2020 och utgör grunden för den verksamhet som Övertorneå kommun ska bedriva under planperioden;

Målområden

- Kultur- och civilsamhälle
- Hållbar utveckling
- Samhällsskydd
- Demokrati
- Tillväxt och attraktivitet
- Lärande
- Stöd- och omsorg

Till varje målområde finns en övergripande process som beskriver syftet med det arbete som ska bedrivas inom målområdet. Till varje målområde har vi utarbetat tre övergripande mål.

Respektive nämnd och styrelsen har sedan i uppdrag att utarbeta ett antal prioriterade utvecklingsområden med utgångspunkt i de övergripande målen. Utvecklingsområdena bestäms av nämnderna och styrelsen, dessa utvalda utvecklingsområden bedöms bidra till uppfyllelse av de övergripande målen.

Varje förvaltning ansvarar sedan för att i samråd med berörd nämnd och styrelsen att besluta om ett antal aktiviteter som ska genomföras för att uppfylla de prioriterade utvecklingsområdena. För att mäta dessa aktiviteter så används mått och indikatorer som beslutas av respektive förvaltning och dess enheter. Dessa mått och indikatorer är det verktyg som används för att göra en bedömning av uppnådd genomförandegrad gällande beslutade aktiviteter.

Genom denna målstyrningsmodell är tanken att det skapas en röd tråd från kommunfullmäktige till den enskilda verksamheten. Bedömningen av måluppfyllelsen utgörs av en sammantagen bedömning av nämnderna och styrelsens inrapporterade resultat avseende genomförandegraden av beslutade prioriterade utvecklingsområden inom respektive målområde.

Övertorneå kommun antar årligen, i samband med budget och flerårsplanen, finansiella och övergripande mål för verksamheten och dessa följs sedan upp delårsrapporten och årsredovisningen.

Mål ska föredras för respektive nämnd/styrelse och kommunfullmäktige

Fullmäktiges övergripande mål föreläggs i november i det samlade dokumentet Budget 2019 och flerårsplan 2020-2021. Respektive nämnds och styrelses fastställda prioriterade utvecklingsområden, aktiviteter och mått/indikatorer återfinns i respektive nämnds verksamhetsplan. Bedömning gällande genomförandegraden för aktiviteter och prioriterade utvecklingsområden redovisas i respektive nämnds delårsuppföljning. Vilka utgör underlag för den samlade uppföljning av de övergripande målen i delårsrapporten och årsredovisningen.

Föränderlig process

Mål- och resultatstyrning ska ses utgöra en kontinuerlig pågående utvecklingsprocess, där mål, utvecklingsområden, aktiviteter och mått kan förändras över tid. Under det gångna året har förvaltningarna arbetat med att se över mått och indikatorer för om möjligt koppla dessa i största möjliga grad till kvantitativ data genom officiell statistik och därigenom minska andelen subjektiva mått och indikatorer. Det har även förts diskussioner inom chefsgrupperna om vad som faktiskt är resultat i verksamheterna och hur det kan mätas. När det gäller de övergripande målen och prioriterade utvecklingsområden har det påbörjats diskussioner inom den politiska församlingen kring en eventuell översyn av dessa för att uppnå en så korrekt spegling som möjligt av den rådande politiska viljeinriktningen.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning definieras i 11 kap 6 § kommunallagen: "De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning."

Finansiella mål

- Oförändrad utdebitering
- Soliditeten ska vara oförändrad under planperioden och vid inget tillfälle understiga 65 %
- Till finansiering av investeringar avsätts medel motsvarande 6 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag eller lika stort belopp som avskrivningarna utgör, beräknat som ett genomsnitt över hela planperioden
- Lån ska i princip endast upptas för finansiering av sådana investeringar som genererar intäkter till verksamheten
- Årets resultat ska vara positivt

Förslag på nya finansiella mål för planperioden;

- Soliditeten ska uppgå till minst 75 % under planperioden
- Till finansiering av investeringar avsätts medel motsvarande maximalt det belopp som avskrivningar utgör, beräknat som ett genomsnitt under planperioden
- Årets resultat ska vara positivt

Budget och utfall i balans

För arbetet med verksamhetsplaneringen 2019-2021 gäller följande:

Vid konflikt mellan mål och medel gäller att;

- mål kan behöva modifieras eller att måluppfyllelsen måste skjutas framåt i tiden
- förvaltning eller enhet får ej överskrida tilldelad budget utan särskilt beslut. Ett sådant beslut måste omfatta omfördelning av medel inom anvisad budgetram.
- budgetansvariga ansvarar fullt ut för att verksamheten bedrivs inom beslutade ramar.

Löne- och volymökningar utöver budget ska klaras genom effektiviseringar som godkänns av respektive nämnd. Det kan ske genom produktivitetsökning, sänkta ambitionsnivåer och översyn av verksamheter. Löneutrymme utöver ram kan också skapas genom friskare arbetsplatser och minskade sjukkostnader. Kommunstyrelsen beslutar om slutliga löneramar utifrån en helhetsbedömning för kommunen.

Budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Grundtanken med god ekonomisk hushållning är att dagens kommunmedborgare ska finansiera sin egen kommunala välfärd inklusive investeringar och pensionsåtaganden. Detta ska uppnås genom planering och styrning av kommunens ekonomi mot en resultatnivå som konsoliderar ekonomin över tiden. För att skapa förutsättningar för en god ekonomisk hushållning måste det finnas ett klart samband mellan mål, resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Dessa samband ska definieras i budget och verksamhetsplanering och följas upp och utvärderas i årsredovisning och delårsrapport.

Om bokslutet ändå resulterar i underskott ska kommunfullmäktige besluta om hur det egna kapitalet ska återställas inom tre år. För att klara ett utfall i balans ska alla nämnder göra månadsvisa uppföljningar och tre gånger årligen lämna prognoser för helåret till kommunstyrelsen.

Nämnder som i sina prognoser befarar underskott mot budget ska redovisa en åtgärdsplan till kommunstyrelsen i samband med avlämnad rapport.

Övergripande processer

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen genom kommunledningsförvaltningen.

I stort sett all verksamhet genomförs i processform. Det är därför naturligt att nämnders, styrelsens och förvaltningarnas arbete tar sin utgångspunkt ifrån de fastställda övergripande processerna i målstyrningsmodellen.

Vi har tidigare nämnt sju övergripande processer som utgår ifrån lika många målområden. Processerna beskriver syftet med de övergripande målen inom målområdet och anger sålunda inriktningen för de av nämnder och styrelser beslutade prioriterade utvecklingsområden.

Målområde: Kultur och civilsamhälle - Att tillgodose behovet av kultur och berikande fritid

Syftet med processen är att skapa förutsättningar för goda livsvillkor och meningsfull fritid för medborgarna. Processen omfattar tjänster inom bland annat bibliotek, hembygdsmuseum, fritidsgård, sport- och fritidsanläggningar, ungdomsfrågor samt stöd till föreningslivet och arrangemang.

Prioriterade utvecklingsområden

- Stärka finska och meänkieli inom förskola, grundskola, gymnasium och bibliotek.
- Kulturskola
- Att stärka meänkieli och det finska språket i stöd- och omsorgsförvaltningens verksamheter
- Stimulans av kultur- och föreningslivet
- Stärka minoritetsspråkens ställning
- Utökad kulturellt utbud
- Utvecklad service för minoritetsspråkstalande

Målområde: Samhällsskydd - Att tillgodose behovet av miljö- och samhällsbyggnadsarbete

Processen syftar till att skapa attraktiva områden i kommunen med god service, ett attraktivt centrum och en hållbar landsbygd för medborgarna. Med de naturliga förutsättningarna som utgångspunkt främjas en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Infrastrukturen spelar en allt viktigare roll, både när det gäller näringslivets etableringar och människors val av bostadsort. Om infrastrukturen inte fungerar tillfredsställande, kan det ge en ökad belastning på miljö, säkerhet och människors vilja att etablera sig i kommunen.

Prioriterade utvecklingsområden

- En god och hållbar arbetsmiljö.
- Utveckla kollektivtrafiken
- Förbättrad avfallshantering
- Jämställd kommunal service
- Folkhälsa
- Förbättrad social delaktighet genom att öka andelen personer i arbete/sysselsättning.
- Begränsa farliga utsläpp i miljön
- Uppdatering av detaljplaner
- Samverkan mellan Övertorneå, Överkalix och Pajala kommun.
- Miljösamverkan Norrbotten
- Trafikstrategi
- Uppföljning av inventeringen av enskilda avlopp
- Likvärdig service för alla människor oavsett kön inom livets alla områden.
- Ekonomisk hushållning i samband med tillagning av mat.

Målområde: Tillväxt och attraktivitet - Att främja näringsliv och arbete

Processen syftar till att främja och utveckla befintligt och nytt näringsliv i Övertorneå kommun och att vara initiativtagare till nya arbetsformer och projekt som bidrar till att utveckla kommunen. Samverkan skall ske med det lokala näringslivet men även med finansärer och externa investerare för att lösa projekt- och företagsfinansieringar. Kommunen ska marknadsföras som potentiell inflyttnings- och etableringsort. Hjälp ska erbjudas till att lösa lokalfrågor och initiera att planlagd och byggbar industrimark finns i kommunen.

Prioriterade utvecklingsområden

- Eleverna ges förebilder och kunskap om arbetsmarknaden. Arbetslivet kopplas till undervisningen.
- Individuella utbildningsmöjligheter ges inom gymnasiet via samverkan med Utbildning Nord.
- Arbetsstillfällen och etableringar
- Lokal upphandling
- Friskare medarbetare
- Projekt 2020
- Digitalisering
- Kommunal service
- Friluftsliv och rekreation
- Aktivt arbete för att vara en attraktiv arbetsgivare som ser sina medarbetare och erbjuder möjlighet till att påverka sin egen arbetstid.
- Verka för en god byggnadskultur samt en god och estetiskt tilltalande landskapsmiljö.

Målområde: Demokrati - Att värna om demokratin

Processen har till syfte att värna om demokratin, och ger medborgarna i Övertorneå och deras valda representanter information, insyn och möjlighet att bestämma över kommunens gemensamma angelägenheter. Öppenhet och kontroll stärks genom kommunikation och inslag av direktdemokrati och medborgardialog. Den kommunala organisationen ska vara tillgänglig för invånarna och ge de förtroendevalda förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag.

Prioriterade utvecklingsområden

- Barns, elevers och vårdnadshavares delaktighet utvecklas.
- Tillgänglighet
- Utökad medborgardialog
- Utöka möjligheterna till dialog med våra kunder
- God kommunikation

Målområde: Lärande - Att tillgodose behovet av utbildning

Processen syftar till att ge utbildning till medborgarna utifrån varje enskilds förutsättningar och behov, så att de är rustade att möta framtiden. Trygghet, kreativitet och entreprenöriellt skall utgöra utgångspunkter för allt lärande.

Prioriterade utvecklingsområden

- Barn- och elevhälsoarbete utifrån ett hälsofrämjande perspektiv.
- Undervisning och lärandemiljö anpassas till individens behov oavsett kön för att uppnå likvärdiga förutsättningar för måloppfyllelse.
- Nyanländas lärande utgår från individuella förutsättningar och nationella riktlinjer.

Målområde: Stöd och omsorg - Att tillgodose behovet av stöd och omsorg

Processen syftar till att genom förebyggande insatser verka för att förbättra människors hälsa och livsvillkor och därigenom skapa förutsättningar för ett välfungerande liv. Exempelvis genom att arbeta med att hjälpa, stödja och stärka den enskilde i frågor som rör ekonomi, missbruk, barn- och familjeärenden och annan social problematik.

Bristen på personal är ett återkommande problem på flera av våra områden, varför vi behöver satsa resurser på att säkerställa bemanningen vid enheterna samt förbättra möjligheten till kompetensutveckling vid behov.

Prioriterade utvecklingsområden

- Familjecentralen som förebyggande insats är del av verksamheten.
- Långsiktig planering för kommunens äldreomsorg i syfte att få en sammanhållen äldreomsorg i centralorten, dvs att all äldreomsorg återfinns i samma byggnad.
- Fortsatta satsningar på användandet av ny teknik i syfte att bland annat förenkla kontaktvägarna trots långa avstånd.
- Väl fungerande öppenvårdsverksamhet innehållande såväl förebyggande arbete som eftervård för aktuell klientgrupp.
- Stärkta insatser till barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa, i syfte att motverka och förebygga psykisk ohälsa.
- IBIC - individens behov i centrum. Uppföljning av genomfört arbete samt vidareutveckling av arbetssättet för att även anpassa personalbemanningen efter individernas behov.

Målområde: Samhällsskydd - Att bedriva samhällsskydd och säkerhetsarbete

Syftet med processen är att arbeta för en trygg och säker kommun för invånarna. Genom information, utbildning och förebyggande säkerhetsarbete elimineras eller minskas risken för olyckor. I de fall olyckor ändå inträffar, kan konsekvenserna minskas genom att en hög skyddsnivå säkerställs för människors hälsa och intressen när det gäller säkra livsmedel, skydd mot farliga utsläpp, mot bränder, skadegörelse och olyckor.

Prioriterade utvecklingsområden

- En trygg och säker arbetsmiljö och lärandemiljö för barn, elever och personal.
- Tryggt lokalsamhälle
- Stärkt krisberedskap
- Riskinformation
- Säkerställa säkerhet i trafik för alla slags trafikanter.
- Säkerställa personalens arbetsmiljö gällande våld och hot från brukarna.

Viktiga framgångsfaktorer

För att den kommunala organisationen ska kunna utföra alla tjänster gentemot medborgarna och uppfylla fastställda mål, krävs att det finns en inre organisation som genom olika stödfunktioner kan bistå förvaltningarnas arbete mot medborgarna. De inre stödfunktionerna kan delas upp i tre huvudområden, kvalitet, attraktiv arbetsgivare och stabil ekonomi.

Kvalitet

En hög kvalitet kan uppnås genom att systematiskt planera och följa upp verksamheten. Ett kontinuerligt analysarbete behöver genomföras som grund för beslut, förändringar och förbättringar. En budget och styrprocess där fokus läggs på att i större utsträckning mäta och analysera resultatet av kvaliteten i våra tjänster som vi erbjuder våra medborgare, innebär ett bättre beslutsunderlag för våra förtroendevalda.

Med fokus på uppdrag och resultat samt med effektiva arbetsmetoder kan vi skapa värde för våra medborgare. Genom att tydliggöra nivån på service och tjänster kan rätt förväntningar byggas. Det personliga bemötandet är avgörande för kvaliteten på tjänsten. Fortlöpande mätningar och analyser, bland annat via Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK), SCB:s medborgarundersökning, egna enkäter och undersökningar används som grund för att utveckla och kvalitetssäkra våra aktiviteter så att resurser används på bästa sätt.

Avgörande för kvaliteten är medarbetarnas och ledningens kunskap, idéer och engagemang samt ett kommunikativt klimat som gynnar styrning, ledning, utveckling och ständiga förbättringar.

Attraktiv arbetsgivare

Kommunens verksamhet består i huvudsak av tjänsteproduktion. Här har medarbetarna en nyckelroll då det är de som utför och förmedlar tjänsten i mötet med invånare, brukare och kunder. Att samtliga medarbetare vet vilka mål som ska uppnås samt att de med sin kompetens och sina idéer bidrar till att uppfylla Övertorneås vision för framtiden, är en förutsättning för att verksamheten ska nå sina resultat och utvecklas i rätt riktning.

För att locka och behålla kompetens har kommunen en god arbetsmiljö som främjar hälsa, visar tillit, ger utvecklingsmöjligheter och stimulerar till nya idéer. Medarbetare ges ansvar och bidrar med sina kunskaper och idéer till utveckling av verksamheterna.

Tillsammans med ett gott ledarskap som präglas av helhetssyn och delaktighet, där kompetens tas tillvara och där fokus ligger på mötet och verksamhetens resultat för invånare, brukare och kunder finns det goda förutsättningar att bibehålla och locka nya medarbetare till Övertorneå kommun.

Stabil ekonomi

En förutsättning för att kunna bedriva en bra verksamhet är en stabil ekonomi där intäkter och kostnader är i balans, inklusive driftskonsekvenser för investeringar och långsiktiga åtaganden. Effektivt resursutnyttjande och en god ekonomistyrning ger en stabil ekonomi.

Genom ett tydligt uppdrag och fokus på resultat skapar kommunen en modern organisation där mötet med kunden och brukaren alltid står i centrum. Bra ledarskap gynnar kreativitet och innovation. Fungerande kommunikation ger tydlighet och samsyn om de mål som organisationen ska nå.

Stora delar av det kommunala uppdraget styrs av lagar och regler. En effektiv inre organisation avgör hur långt man kan nå med tillgängliga resurser och hur arbetet utförs inom verksamheterna.

En god ekonomistyrning på alla nivåer är en förutsättning för att bedriva en bra verksamhet. Långsiktig planering och en stabil ekonomi gör det möjligt att kunna satsa långsiktigt, hantera nya förutsättningar och klara konjunktursvängningar. På både kort och lång sikt är det av yttersta vikt att ha balans mellan intäkter och kostnader samt fokusera på driftskonsekvenser av investeringar och långsiktiga åtaganden. Varje generation ska bära sina kostnader, vilket kräver stort ansvarstagande och god budgetdisciplin.

Alla verksamheter ska drivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Varor, tjänster och lokaler ska anskaffas affärsmässigt utifrån verksamheternas resursbehov och med miljömässig och socialt ansvarstagande. Det ska finnas tydligt samband mellan resultat och resursåtgång. Skattepengarna ska användas för invånarnas bästa och alltid där de gör största möjliga nytta.

Samverkan

Den nya kommunallagen som trädde i kraft 1 januari 2018 innehöll bland annat beslut om förenklad avtalssamverkan. Förändringen som trädde i kraft den 1 juli 2018 innebär att det ska bli enklare och säkrare att samarbeta över kommungränserna.

Extern samverkan

Kommunstyrelsen har i juni 2018 tecknat ett samarbetsavtal med Haparanda kommun som bygger på digital utveckling och platsberoende tjänster i samarbete mellan kommunerna. Syftet med avtalet är att kunna säkerställa god service och kompetensförsörjning. Kommunerna behöver dra nytta av digitaliseringens möjligheter för att bli effektivare, mer tillgänglig och erbjuda en enklare vardag för invånare och medarbetare. Målsättningen är att införa minst ett (1) konkretiserat samarbetsområde under 2019.

Intern samverkan

För att effektivisera det interna administrationsarbetet samt öka service mot medborgare kommer en ny enhet att skapas inom kommunledningsförvaltningen, intern service/kansli. Enheten skall arbeta förvaltningsövergripande med ansvar för registrator, diareföring, ärendehantering och administrativa tjänster som utdebiteringar mm. Förändringen innebär att vissa administrationsfunktioner från förvaltningarna samlas under den nya enheten.

Ekonomisk plan för 2019-2021

Samhällsekonomisk utveckling

Omvärldsanalysen har till uppgift att spegla hur yttre omständigheter kan komma att påverka kommunen. I SKLs ekonomirapport "Om kommunernas och landstingens ekonomi, maj 2018", görs en bedömning av det ekonomiska läget.

Stark konjunktur

Tillväxten i Sverige såsom för EU är stark. Vi befinner oss i en stark konjunktur, där BNP för världen beräknas fortsätta öka. Trots detta råder det en osäkerhet i världen där händelser som till exempel Brexit, USAs handelspolitik, konflikthärddar i Mellanöstern, Asien och Afrika kan komma att påverka riktningen för den geopolitiska och ekonomiska utvecklingen.

Sverige ligger före EU i konjunkturcykeln efter många år med högkonjunktur. Dock har den långvariga högkonjunkturen skapat en arbetskraftsbrist, där arbetsgivare har svårt att hitta arbetskraft med rätt kompetens, främst inom offentlig sektor. Lågt utbud på arbetskraft hämmar tillväxten. Skatteintäkterna för kommuner, landsting och regioner beräknas även öka långsammare de kommande åren, på grund av färre antalet arbetade timmar.

En stor del av den tillgängliga arbetskraften är lågutbildade och/eller utrikesfödda och långtidsarbetslösa. Regeringen har föreslagit en utbyggnad av vuxenutbildningen och yrkesutbildning för att möta kompetensbehovet och få fler in i arbete. Ständiga automatiseringar och effektiviseringar lägger dock en press på arbetskraften att ha kunskap som möjliggör implementering och användande av ny teknologi.

Kommuners ekonomi

Kommunerna har haft många goda år vilket kan avläsas av medelskattesatsen, som ligger på samma nivå nu som för 13 år sedan. Skillnaden avseende medelskattesatsen har ökat mellan kommuner, på grund av höjningar och sänkningar bland kommuner. Trots många goda år med starka ekonomiska resultat så har det finansiella sparandet i kommuner varit negativt, vilket härleds till att de har använt mer pengar än vad de fått in. Gammal infrastruktur, flertalet äldre och unga skapar ett investeringsbehov för kommuner, där de måste se över sina fastigheter, system och teknik för att hänga med i till exempel befolkningsändringen. Den höga investeringstakten beräknas år 2020 vara dubbel så hög i jämförelse med vad den var år 2008.

Asyl- och flyktingmottagandet har även haft en påverkan på kommunernas ekonomi. Ett högt flyktingmottagande har tillfälligt stärkt ekonomin, där den statliga ersättningen överstigit de faktiska kostnader många av kommunerna haft för flyktingmottagandet. Dock råder en osäkerhet om hur flyktingmottagandet kommer påverka kommande års ekonomiska utveckling. En annan osäkerhet råder inom LSS-området, där lagen är otydlig och öppnar upp för tolkningar. Många kommuner har fått en kostnadsökning för personlig assistans till följd av högsta förvaltningsdomstolen och försäkringskassans bedömningar. Det pågår en utredning kring LSS som kommer att presenteras den 15 december 2018.

Den 1 oktober 2018 har utredningen om översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting presenterats. Det kommer bli upp till en ny regering och riksdag i höst, att ta ställning till de slutgiltiga förslagen. I sammanfattningen av utredningen som är gjord framgår det att det kommer att omfördelas pengar från större städer till glesbygd. Under 2019 pågår remissförfarande kring utredningen och om regering och riksdag fattar beslut om den nya modellen kan den tidigast träda ikraft 2020-2021.

Regeringen har uppdragit till en parlamentarisk sammansatt kommitté att utarbeta en strategi för att stärka kommunernas kapacitet att fullgöra sina uppgifter och hantera sina utmaningar. Kommittén ska bland annat analysera i vilken utsträckning kommunal samverkan, kommunsammanslagningar, förändrade uppgifter, asymmetrisk ansvarsfördelning kan bidra till att stärka kommunernas förmåga att möta samhällsutvecklingen. Uppdraget ska redovisas senast 15 oktober 2019.

Utvecklingen i Övertorneå kommun

Befolkningsutveckling

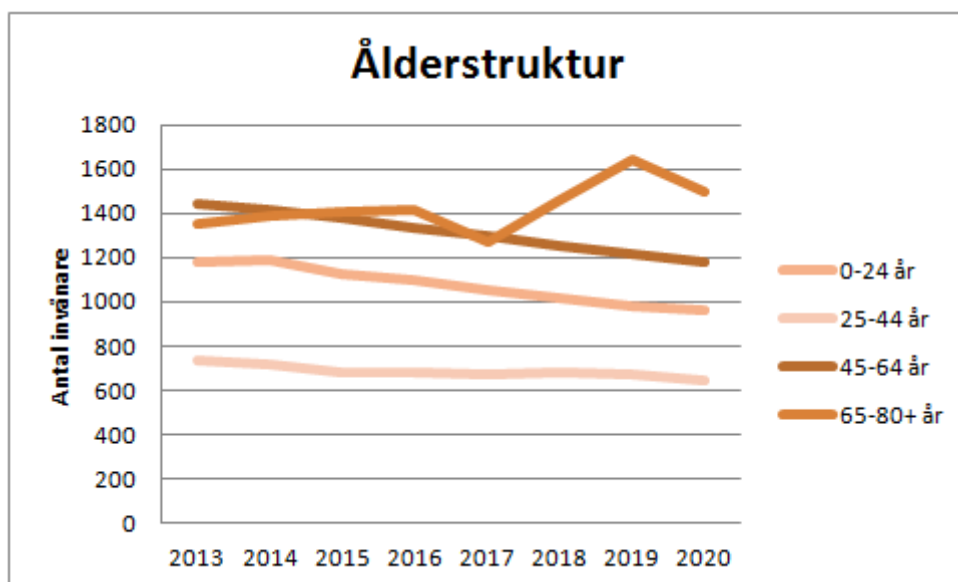
Den 31 december 2017 var kommunens invånarantal 4 461 personer. Befolkningen har fram till slutet av september minskat och uppgår till 4416 personer, en minskning med 45 invånare. I beräkningarna för skatteintäkter och statsbidrag 2019-2021 utgår vi från ett invånarantal på 4 407 den 1 november 2018 samt befolkningsminskning med 75 personer per år.

År	Födda	Avlidna	Inflyttade	Utflyttade	Antal invånare
2018	23	54	123	172	4 416
2017	26	62	218	255	4 461
2016	30	80	241	257	4 534

*Per 20181002

Nuvarande befolkningsminskning förklaras i första hand av att utflyttade är fler än inflyttade. Inrikes flyttningsnetto uppgår till - 49 personer, medan invandrade överstiger antalet utvandrade med 29 personer. Sedan föds det färre människor än det avlider, fram till slutet av september har det avlidit 31 personer fler än vad som fötts.

Målgruppen för den kommunala verksamheten är främst barn, ungdomar och äldre. Förändringar i dessa åldersgrupper påverkar därmed de kommunala kostnaderna i betydligt högre grad än i övriga ålderskategorier.

Arbetsmarknaden

Arbetslösheten minskar

Den relativa arbetslösheten i Norrbottens län är påtagligt lägre än riksgenomsnittet. I slutet av 2017 var cirka 8 550 personer öppet arbetslösa eller deltog i program med aktivitetsstöd. Det motsvarade en relativ arbetslöshet på omkring 6,7 procent (riket 7,4 procent) av den registerbaserade arbetskraften i åldersgruppen 16-64 år. Fram till slutet av 2018 bedöms antalet inskrivna arbetslösa ha minskat till cirka 8 000, vilket innebär en relativ arbetslöshet på cirka 6,4 procent. Minskningen bedöms fortsätta med cirka 600 personer fram till slutet av 2019, vilket skulle innebära en relativ arbetslöshet på strax under 6 procent.

Enligt arbetsförmedlingen uppgår den öppna arbetslösheten och sökande i program med aktivitetsstöd i Övertorneå kommun i slutet av augusti 2018 till 164 personer, vilket är en minskning mot föregående år med 43 personer. Totala arbetslösheten uppgår till 359 personer, motsvarande siffra 2017 var 418 personer, en minskning på 59 personer. Även antalet arbetslösa som varit utan arbete i mer än 6 månader minskar mot förra året. I augusti 2018 var det 85 personer som varit utan arbete mer än 6 månader, motsvarande siffra 2017 var 106 personer, dvs en minskning med 21 personer.

Nettokostnaden för arbetsmarknadsåtgärder i kronor per invånare uppgick 2017 till 1 025 kr per invånare, vilket är en minskning med 516 kr jämfört med föregående år. Det avser kommunens sysselsättningsfrämjande insatser och arbetsmarknadsåtgärder som helt eller delvis har finansierats av kommunen via olika åtgärder.

Arbetslöshet	2015	2016	2017
Intäkter arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	1 023	773	684
Kostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	2 316	2 314	1 709
Nettokostnad arbetsmarknadsåtgärder, kr/inv	1 293	1 541	1 025
Arbetslöshet 16-24 år i kommunen, andel (%) av bef.	12,8	13,5	9,1
Arbetslöshet 18-64 år i kommunen, andel (%) av bef.	9,2	9,5	9,3

Av länets 14 kommuner har tio haft en negativ befolkningsutveckling mellan 2016 och 2017. Det medför att hela länet står inför en betydande utmaning för att nå en optimalt fungerande arbetsmarknad.

Inom länet uppvisar arbetsgivare fortfarande rekryteringsproblem, vilket bland annat beror på att arbetssökande inte har den kompetens som arbetsgivaren söker.

Den största sysselsättningsökningen i länet bedöms ske inom vård och omsorg, för- och grundskola, information och kommunikation (dataprogrammering och telekommunikation), företagstjänster samt delar av tillverkningsindustrin. Den prognostiserade jobbtillväxten kan komma att dämpas då bristen på arbetskraft med rätt kompetens ligger kvar på en hög nivå hos både privata och stora delar av verksamhetsområdena inom offentliga sektorn.

Obalanser på arbetsmarknaden som påverkar Övertorneå

- Stora pensionsavgångar under kommande tio år
- Kompetensbrister bland de arbetssökande
- Stort beroende av offentlig sektor, där arbetsmarknaden bedöms bli fortsatt kärv
- Fortsatt större ut- än inflyttning bland unga och välutbildade
- Sysselsättningsgraden fortfarande lägre än rikets
- Allmänt traditionsbundna yrkesval
- Fortsatt höga ohälsotal

Pensionsavgångar Övertorneå kommun	2018-2019	2020-2021
Lärare*	3	6
Förskolelärare/Barnskötare	4	2
Kost		1
Lokalvårdare/Vaktmästare	1	3
Administration/Tjänstemän	2	6
Omvårdnadspersonal**	14	26
VA	2	
Övriga	1	1
Totalt	27	45

* Ingår lärare i alla ämnen och katagorier

**Ingår Sjuksköterskor, undersköterskor, personligassistenter, handledare, HVB-hem
Tabellen bygger på uppgifter från 2017-10-07

Skattekraften

Skattekraften per invånare visar att medelskattekraften i Sverige var 202 tkr per invånare (bygger på taxeringsår 2017). I Övertorneå låg den på ca 170 tkr. Övertorneå kommun ligger näst sist i länet med 170 tkr per invånare och där Haparanda har den lägsta med 161 tkr. I topp i länet ligger Kiruna med 231 tkr, Gällivare 231 tkr samt Luleå 209 tkr per invånare.

Systemet för kommunalekonomisk utjämning är utformat för att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner att tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Det innebär att kommuner med låg skattekraft får bidrag via inkomstutjämning.

Utdebitering

Övertorneå kommuns skattesats är 21,75 kronor, med det är kommunen lägst i länet. Högsta skattesatsen i länet är Arjeplog och Pajala på 23,50 kronor. Solna har landets lägsta utdebitering med 17,12 kronor och Dorotea den högsta utdebiteringen på 23,85 kronor. Medelskattesatsen i Sverige är 21,67 kronor. Utjämningsystemet kompenserar inte för den delen av skatteintäkterna som är hänförlig till låg skattesats.

Analys av Övertorneå kommun

För att få en bild av Övertorneå kommuns ekonomiska läge samt hur mycket som satsas inom olika verksamhetsområden finns olika externa rapporter att ta del av. Exempelvis kan man hitta nyckeltalen för "Vad kostar verksamheten i din kommun" i databasen på www.kolada.se.

Vad kostar verksamheten i din kommun

Nyckeltalen och jämförelser med andra kommuner, riket, länet och för vår del gruppen glesbygdskommuner är intressant.

För att jämföra kommuner krävs att inlämnade uppgifter är insamlade på samma sätt och att samma definitioner har tillämpats, kort sagt att uppgifterna mäter samma sak. Eftersom räkenskapssammandragen – underlag till rapporten – spänner över en stor mängd uppgifter kan det, trots olika kontroller både på kommunnivå och av SCB, finnas fel i det redovisade materialet.

Vid jämförelser av olika slag är det viktigt att noga analysera vad uppgifterna står för och vilka förklaringar som är tänkbara till uppkomna skillnader. Statistikens beskrivning om tillståndet i en kommun och dess verksamheter bör därför ses som indikatorer på inom vilka områden som det kan vara intressant att analysera vidare i den egna kommunen.

I verksamhetsredovisningen är det framför allt utbildning, barnomsorg, individ- och familjeomsorg, äldre och handikappomsorg, politisk verksamhet, infrastruktur samt kultur- och fritid som redovisas.

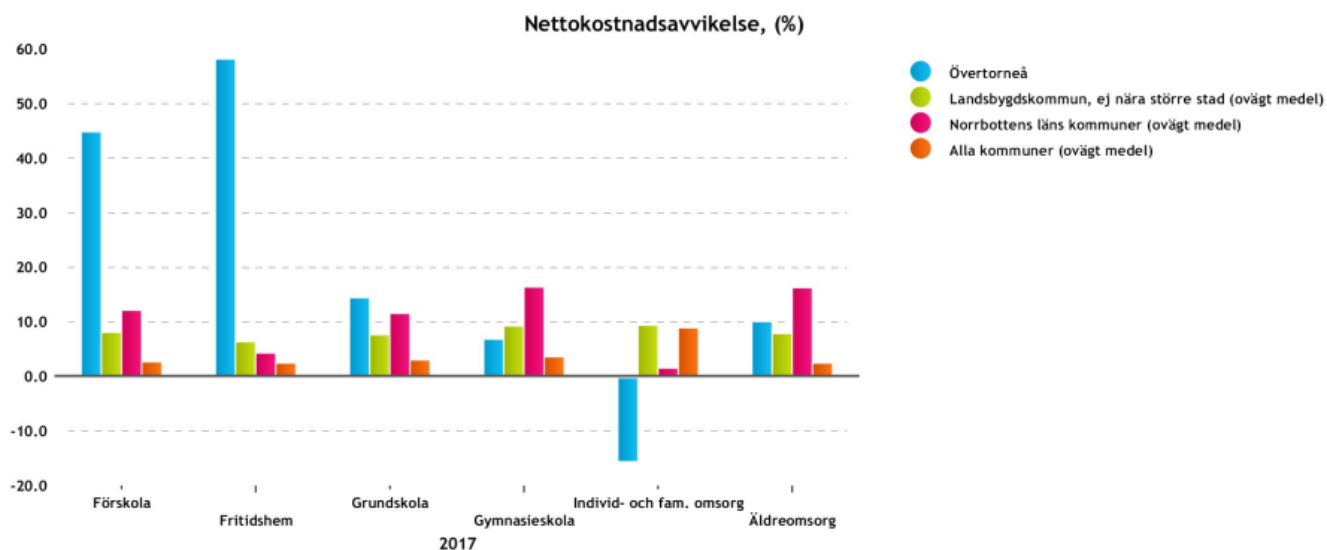
Nedanstående diagram ger en första översiktlig bild över olika verksameters kostnadsbild i jämförelse med andra kommuner.

Referenskostnaden är den kostnad som kommunen skulle ha om man bedrev verksamheten vid en genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå och med hänsyn till de egna strukturella faktorerna enligt kostnadsutjämnningen.

Nettokostnadsavvikelsen beräknas som skillnaden mellan nettokostnad och referenskostnad (i %) och visar om kostnadsläget är högt eller lågt, givet förutsättningarna. En positiv avvikelse innebär att kommunen har en kostnadsnivå som är högre än vad strukturen motiverar, en negativ avvikelse visar det omvända.

Nettokostnadsavvikelse (%)

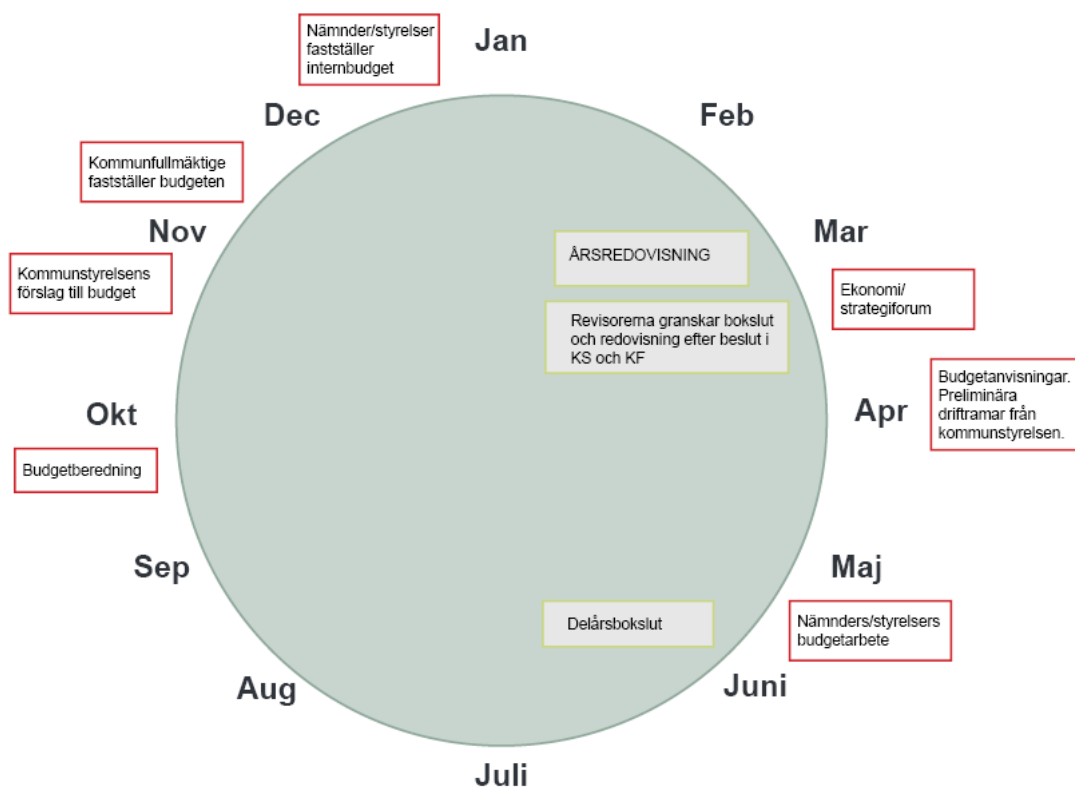

De områden där Övertorneå kommun ligger högt i kostnader i jämförelse med referenskostnaden och jämfört med andra kommuner är inom fritidshem, förskola samt grundskola. När det gäller gymnasieskola och äldreomsorg ligger kostnadsläget högre än referenskostnaden men lägre än övriga Norrbottens kommuner. Individ och familjeomsorgen är enda området som ligger långt under referenskostnaden för kommunen och har förbättrats rejält jämfört med 2016 års siffror.

Den 1 oktober 2018 har utredningen om översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting presenterats. Det kommer bli upp till en ny regering och riksdag i höst, att ta ställning till de slutgiltiga förslagen. I sammanfattningen av utredningen som är gjord framgår det att det kommer att omfördelas pengar från större städer till glesbygd. Under 2019 pågår remissförfarande kring utredningen och om regering och riksdag fattar beslut om den nya modellen kan den tidigast träda ikraft 2020-2021.

Ekonomiprocessen

Kommunens verksamhetsplanering startar i mars året före verksamhetsåret. Den inleds med ett ekonomi- och strategiforum där en genomlysning av verksamheterna görs. Detta presenteras för kommunstyrelsens arbetsutskott, nämnsordföranden, förvaltningschefer samt en representant från partier som inte ingår i någon av ovanstående grupper och som är representerade i kommunfullmäktige.

Under perioden maj-augusti pågår budgetarbetet hos respektive nämnd/styrelse utifrån de preliminära nettodriftramar som kommunstyrelsen tilldelat.

Budgetberedningen (kommunstyrelsens arbetsutskott) startar i september månad, där revidering av ekonomiska förutsättningar sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige om budget och flerårsplan för nästkommande år tas i slutet av oktober. Beslut om budgettramar, skattesats, vision och övergripande mål, med inriktning på god ekonomisk hushållning antas av kommunfullmäktige i november året före budgetåret.

Under december fastställer nämnder/styrelse sina interna budgetar och verksamhetsplaner för nästkommande år. Årsredovisningen fastställs i april. Delårsrapport upprättas per 30 juni och fastställs i september.

Det föreligger ett förslag att ändra årshjulet för ekonomiprocessen, vilket innebär att budget och flerårsplan tas i juni månad året före budgetåret. Delårsrapport upprättas då per 31 augusti och prognoser per 30 april och 31 oktober. Beslut om förslaget för ny ekonomiprocess tas hösten 2018.

Budgetförutsättningar

Övertorneå kommun redovisar för år 2017 ett positivt resultat på 2,1 mkr. I resultatet ingår redovisade kostnader för verksamheter som planerades via medel för framtida åtaganden, KF 2015-02-23 §2, finansiering från eget kapital 5,2 mkr för 2017 och 1,0 mkr för Projekt 2020, KF 2016-11-21 §103.

Inför budgetarbetet 2018 konstaterades att strukturella åtgärder behöver vidtas för att nå en budget i balans långsiktigt för kommunen. Det innebar att personella åtgärder i form av pensionslösningar och avgångsvederlag erbjöds till personer som var 62 år och vars tjänst ej återbesatts. Detta belastade 2017 års resultat med ca 3,0 mkr.

Prognosen för 2018 visar på ett positivt resultat på 3,0 mkr. En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader. Nettokostnaderna inklusive avskrivningar beräknas enligt prognosen för 2018 uppgå till 101,1 procent av skatter och generella statsbidrag/utjämning. I utfallet för 2017 var motsvarande siffra 101,4 procent. I längden är det inte förenligt med god ekonomisk hushållning att ligga över 100 procent.

Nettodriftramar

Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige den 12 november följande nettodriftramar för nämnder och styrelsen. Beräkningen av skatter och statsbidrag har gjorts utifrån en befolkningsminskningsprognos om 75 invånare per år för 2019-2021.

Nettodriftramar exkl. Kapitalkostnader, mkr	2019	2020	2021
Kommunfullmäktige	0,6	0,6	0,6
Revision	0,8	0,8	0,8
Överförmyndare	0,7	0,7	0,7
Kommunstyrelse	50,6	50,6	50,6
Miljö- och byggnadsnämnd	2,9	2,9	2,9
Barn- och utbildningsnämnd	103,6	103,6	103,6
Socialnämnd	134,2	134,2	134,2
Totalt	293,3	293,3	293,3

Kommunstyrelsens förslag till nya nettodriftramar efter budgetberedning och genomgång av preliminära verksamhetsplaner för nämnder och styrelsen innebär att revisionen får en utökning med 50 tkr till 840 tkr enligt beredningens förslag. Kommunstyrelsen får en utökning med 350 tkr, socialnämnden får en utökning med 500 tkr och barn- och utbildningsnämnden får en minskning med 900 tkr. Genomgång av samtliga nämnder och styrelser inför 2020-2021 behövs då det kommer att krävas ytterligare strukturella åtgärder för att nå en budget i balans.

De föreslagna budgetramarna innebär följande;

Kommunstyrelsen har gått igenom alla verksamheter och gjort prioriteringar inom samtliga områden för att nå föreslagen tilldelad ram. Efter gjorda prioriteringar kommer det göras satsningar på bland annat ökat underhåll på fastigheterna, fria bussresor i Norrbotten för skolungdomar samt drift av Folkets hus. Hotellet ska arrenderas ut alternativt säljas under 2019 vilket innebär att driften av hotelldelen föreslås finansieras från eget kapital om det ej ryms inom tilldelad ram. Höjning av taxor inom vatten, avlopp och slamhantering föreslås. Krav på ökad effektivitet i kombination med minskade ekonomiska resurser medför att organisationsförändring av olika omfattning och innehåll föreslås och prioritering görs av både intern och extern samverkan.

Miljö- och byggnadsnämnden föreslår att utöka sin bemanning med 0,5 tjänst till en 100 % tjänst som livsmedelsinspektör utifrån den tilldelade preliminära ramen och beräknar att i övrigt kunna bedriva sin verksamhet inom tilldelad ram.

Barn- och utbildningsnämnden har sett över samtliga verksamheter. Med föreslagen ram innebär det att samtliga verksamheter är kvar men det råder stor osäkerhet kring statsbidragen och interkommunal ersättning. Interkommunala ersättningen förutsätter fortsatt många elever från andra kommuner. Medel för asylsökande kommer att minska kommande år. Antalet elever som är i behov av undervisning i det svenska språket minskar inte i samma omfattning. Regeringens satsningar inom lägstadiet beräknas fortsätta. Intäkten är cirka 1,8 mkr per år. Medlen används till personalförstärkningar. Likvärdighetspengar är ett annat bidrag som ges för likvärdiga förutsättningar för måluppfyllelse, bidragsramen för detta inför 2019 är ca 2,1 mkr. Bidraget kräver motprestationer från kommunen och beslut måste fattas om man avser att ansöka om medel eller ej.

Socialnämnden har, vid nämndssammanträde 2018-09-19, behandlat förvaltningens förslag till verksamhetsplan men valt att inte lämna något förslag till åtgärd för att rymmas inom tilldelad ram. Följande förslag är således stöd- och omsorgsförvaltningens förslag till åtgärder för att nå tilldelad ram; indragning feriejobb en årskull, minskning av de arbetsmarknadspolitiska insatserna, översyn av sköterskebemanningen och samarbete med hälso-centralen, stängning av köket i Björkebygården, neddragning av verksamhetsvaktmästeri, ej göra återvinningsmarknaden till en permanent kommunal verksamhet från 2019, minskning av bemanningen inom öppenvårdsverksamheten samt inom äldreomsorgen för att nå tilldelad ram.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Övertorneå kommun har i sina riktlinjer att resultatutjämningsreserven ska kunna användas om det uppstår stora svårigheter att uppfylla balanskravet på ett ansvarsfullt sätt för att kunna göra nödvändiga strukturella förändringar i verksamheten. Därmed ges möjlighet att utjämna hastiga förändringar i de ekonomiska förutsättningarna mellan åren.

Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med SKLs nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2019–2021

De strukturella förändringar som bör ske under 2019-2021 medför med största sannolikhet ökade kostnader för omställning och kan innebära att nämnderna äskar om att få använda medel som finns i resultatutjämningsreserven (RUR) för vidtagna åtgärder om kommunen redovisar ett negativt årsresultat. Beslut för varje enskilt år fattas av kommunfullmäktige i samband med att årsredovisningen godkänns i april påföljande år.

Prognos på omställningskostnad för 2019 utifrån de förslag som ligger inför KF 12 november:

Kommunstyrelsen;

Åtgärd: Hotellet arrenderas ut/alternativt säljs 2019, vilket innebär att driftskostnader på ca 1,1 mkr ej belastar kommunens driftsbudget.

Beräknat vara klart: 31 december 2019

Omställningskostnad: ca 1,1 mkr

Ovanstående bygger på de av styrelsen föreslagna åtgärder och prognoser man känner till i oktober 2018. Beslut om kostnadstäckning beslutas av kommunfullmäktige i samband med att årsredovisningen upprättas och godkänns i april 2020, under förutsättning att kommunen som helhet visar ett negativt resultat.

I första hand ska styrelsen så långt det går finansiera omställningskostnaderna inom tilldelad budgetram.

Löneökningar

I budgeten inom resultaträkningens finansieringsdel avsattes 5,0 mkr för löneökningen 2018. För 2019 avsätts 5,2 mkr, 5,3 mkr för 2020 och 5,4 mkr för år 2021. Löneökningarna avsätts på ett särskilt konto - löneökninganslag - i resultatbudgeten och fördelas ut till samtliga nämnder när lönerevisionen är klar. En satsning på friskvård för kommunens anställda, 100 tkr, avsätts tillsammans med löneanslaget för 2019-2021

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna framräknas av ekonomienheten och redovisas separat. Begreppet kapitalkostnader avser en årlig finansiell ersättning mellan kommunens finansförvaltning och övriga förvaltningar. Ersättningen utgör periodiserad återbetalning av de medel som finansförvaltningen ställer till förvaltningarnas förfogande för investeringar. Nämnder/förvaltningar får full täckning för sina kapitalkostnader. Dessa medel redovisas på separat rad i driftsbudgeten, dvs. vid sidan av nämndernas ramtilldelning.

Kapitalkostnaderna beräknas enligt s.k. nominell metod innebärande:

- Årlig avskrivning på investeringens anskaffningsvärde utifrån investeringens ekonomiska livslängd.
- Internräntan beräknas som medelränta på en femårig statsobligation två år före budgetåret. För år 2019 är internräntan 1,5 %.

Personalkostnader

Arvodet till förtroendemän beräknas efter regler som fullmäktige fastställde i april 2002, innebärande att arvode utbetalas för sammanträde/förrättning. Ersättning erhålles för ordförandeskap samt ekonomisk kompensation erhålles för inkomstbortfall. Lönerna till arbetstagarna beräknas i 2019 års budget utifrån lönenivån 2018. Arbetsgivaravgifterna 2018 för kommuner uppgick till 39,17 procent, fördelade med 31,42 procent på arbetsgivaravgifter enligt lag, 0,05 procent på avtalsförsäkringar samt 7,70 procent på kollektivavtalad pension. Preliminära arbetsgivaravgifter 2019 för kommuner är oförändrade på 39,17 %.

- Förtroendemän och uppdragstagare 31,42 %
- Arbetstagare med kommunalt reglerade löner 39,17 %

Interna kostnader/ersättningar

Kommunens förvaltningar köper och säljer tjänster till varandra. Enligt riktlinjer som fastställs av kommunfullmäktige skall förvaltningarna sinsemellan komma överens om omfattningen och storleken på ersättningen. Skriftliga överenskommelser bör upprättas för undvikande av oklarheter.

Interna hyror

Kommunen tillämpar centraliserad fastighetsförvaltning, innebärande att kommunstyrelsen och den tekniska enheten svarar för drift och underhåll av kommunens samtliga fastigheter. Förvaltningarna hyr sedan från tekniska enheten erforderliga lokaler och betalar en intern hyra. Hyresvillkoren fastställs efter överläggningar mellan parterna och hyresavtal upprättas. Hyrornas storlek baseras på överenskommen volym (antal m², lokalvårdsfrekvens m.m.) driftkostnad, kapitalkostnad samt underhåll och motsvarar självkostnaden.

Finansnetto

Finansnettot består av intäkterna; ränta bankmedel, avkastning extern kapitalförvaltning, kommunal borgensavgift samt övriga finansiella intäkter. Kostnadssidan innehåller poster; räntekostnader, kravkostnader och förluster vid aktieförsäljning. Enligt tidigare beslut/riktlinjer från kommunstyrelsen skall finansnettot budgeteras med en försiktighetsprincip innebärande ett nollsummespel mellan ränteintäkter och räntekostnader. Denna princip frångicks i samband med tilldelade preliminära nettodriftramar för 2012-2014 (Kommunstyrelsen 2011-04-18 § 81). Finansnettot för år 2019-2021 budgeteras till 3,9 mkr.

Taxor och avgifter

Taxor och avgifter fastställs av kommunfullmäktige på förslag från respektive nämnd/styrelse. Ett förslag på höjning av taxor inom va, renhållning och slamtaxa är aviserad.

Finansiell analys

Den finansiella analysen skall visa på vilken balans kommunen har mellan sina intäkter och kostnader under året och över tiden samt den kapacitet kommunen har att möta finansiella svårigheter på kort och lång sikt. Analysen skall även visa på årets resultat, hur det uppstått och hur tendenser och obalanser påverkar kapaciteten. Investeringsutvecklingen skall också analyseras. En kommuns resultat påverkas också av olika risker, därför bör analysen innefatta vilken kontroll kommunen har över den ekonomiska utvecklingen.

Den finansiella analysen syftar vidare till att identifiera problem, därför avslutas analysen med en probleminventering. Siffrorna för 2018 bygger på bokslutsprognos i juni 2018.

Nettokostnader

Med verksamhetens nettokostnader avses kostnader minus intäkter i den löpande verksamheten hos nämnder och styrelser samt avskrivningar av anläggningstillgångar.

Nettokostnadsutveckling

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och utjämningsbidrag visar hur stor del av intäkterna som går till den löpande verksamheten.

	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Procent, %	101,4	101,1	101,0	100,8	100,4

I en sund ekonomi finns en följsamhet mellan nettokostnadsökningarna jämfört med skatteintäktsökningen. Nettokostnaderna bör inte öka mer än skatteintäkterna. En tumregel är att procentsatsen bör ligga mellan 98-99 %, beroende på kommunens finansiella ställning, för att på lång sikt uppnå god ekonomisk hushållning. Övertorneå kommun har en stark finansiell ställning och kan därför nöja sig med nollresultat för enstaka år för att göra satsningar som på sikt beräknas leda till bättre ekonomiska förutsättningar.

Viktigt att beakta är att i nettokostnadsutvecklingen som redovisas i denna tabell, avseende år 2020-2021, förutsätts att nämnder/styrelsen tillsammans gör en besparing motsvarande den totala löneökningen per år på ca 7 mkr med i övrigt oförändrad verksamhet.

Investeringar

Nettoinvesteringarnas andel av skatteintäkter och statsbidrag framgår av nedanstående tabell. Till finansiering av investeringar avsätts medel på ca 45,0 mkr under planperioden 2019-2021, vilket motsvarar ca 4-5 % av skatteintäkter och utjämningsbidrag.

	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettoinvesteringar, mkr	16,1	32,9	16,0	15,5	13,6
Nettoinvesteringar, andel av skatteintäkter och statsbidrag, %	5,1	10,4	4,9	4,8	4,2

Årets resultat

För planperioden 2020-2021 klarar kommunen inte balanskravet om hänsyn tas till de årliga löneökningarna på ca 7,0 mkr per år. I detta förslag ligger ingen kompensation för löneökning utan nämnderna förutsätts klara sin verksamhet inom föreslagna ramar. För att nå en budget i balans måste strukturella åtgärder vidtas. Förvaltningarna har i de preliminära verksamhetsplanerna för perioden föreslagit flera sparåtgärder som ger effekt på längre sikt, kvarstår att fatta politiska beslut kring de samlade förslagen.

	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Årets resultat i mkr	2,1	3,0	0,7	1,2	2,5

Soliditetsutvecklingen

Soliditeten är det viktigaste måttet på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Det anger hur stor del av de totala tillgångarna som kommunen finansierat med egna medel, det vill säga det egna kapitalet i förhållande till de totala tillgångarna. Faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen och tillgångarnas förändring. Kommunen har en hög soliditet och den har ökat årligen under planperioden. Enligt föreliggande budgetförslag kommer soliditeten att öka ytterligare något under kommande planperiod och förslag är att förändra det finansiella målet så att soliditeten inte bör bli lägre än 75 %.

	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Soliditeten i %	78,0	76,4	78,3	78,2	78,1

Upplåning

Kommunens låneskuld uppgick till 20,0 mkr per 2018-06-30. För perioden 2019-2021 är inga nya lån planerade.

Finansnetto

Skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader utgör finansnetto. Övertorneå kommuns finansnetto består av räntekostnader, ränteintäkter, kommunal borgensavgift samt poster bokförda på extern kapitalförvaltning. Sedan 1998 har kommunen extern kapitalförvaltare av likvida medel. Kommunens externa kapitalförvaltare är sedan halvårsskiftet 2013 Söderberg & Partners.

Övertorneå kommun har avsatt kapital för att minska likviditetsmässiga påfrestningar som primärt kommer av kommunens pensionsåtagande som för närvarande redovisas som en ansvarsförbindelse. Förvaltningen av tillgångarna skall ske under betryggande säkerhet i enlighet med god sed på finansmarknaden. Målet med förvaltningen är att med en relativt låg balanserad risk erhålla så hög riskjusterad avkastning som möjligt. Kapitalet ska förvaltas utifrån en riskkontrollerande strategi där risken skall bevakas löpande.

Det bokförda värdet på extern kapitalförvaltning uppgick 30 juni 2018 till 190,6 mkr och marknadsvärdet till 198,1 mkr.

Pensionsåtaganden

Kostnaderna för kommunens pensionsutbetalningar på de gamla pensionerna som ligger i ansvarsförbindelsen, beräknas under planperioden uppgå till 27,0 mkr.

	Bokslut 2017	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Pensionsutbetalningar, mkr	10,1	10,5	9,0	9,0	9,0

Från och med december 2017 har Övertorneå kommun valt att försäkra bort den del av pensionsskulden som var avsatt i balansräkningen, samt att allt nyintjänande framöver betalas in löpande till försäkringen. Kommunen bygger således inte upp någon ny skuld som flyttas till nästkommande generation. Kostnaden för nyintjänande i FÅP (förmånsbestämd ålderspension) förväntas öka kraftigt under de kommande åren. Idag uppgår kostnaden till 0,6 mkr men förväntas 2020 uppgå till ca 3,5 mkr, inklusive särskild löneskatt. Kostnaden uppkommer då fler individer får pensionsunderlag som överstiger gränsen för FÅP (7,5 inkomstbasbelopp). Lärarlönelyftet är ett exempel på varför kostnaden drar iväg. Kostnadsprognosen är mycket känslig för antaganden rörande löneutveckling i kommunen, inflation och inkomstbasbeloppsutveckling.

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtagande är till största delen gentemot det kommunala bolagen. Per 2017-12-31 uppgick borgen gentemot Stiftelsen Matarengihem till 65,6 mkr, Övertorneå Energi AB till 67,0 mkr och Övertorneå Energi Försäljning AB till 45,5 mkr. Någon större risk avseende dessa borgensåtaganden föreligger inte i dagsläget.

Balanskravet

Enligt 11 kap 5 § kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna (visst undantag medges). Vidare anges i 11 kap 12 § kommunallagen "Om balanskravsresultatet enligt 11 kap. 10 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom. *Lag (2018:600).*"

Beslut

- att fastställa skattesatsen till 21,75 kronor per skattekrona för år 2019
- att fastställa mål på fullmäktigenivå för styrelser och nämnder,
- att fastställa budget för år 2019 och flerårsplan 2020-2021.
- att bemyndiga respektive styrelse och nämnd att fastställa verksamhetsplan 2019-2021 inom fastställda ramar och mål enligt Budget 2019 flerårsplan 2020-2021,
- att fastställa anslagsbindningen på nämndnivå och att nämnderna medges rätt att omdisponera medel inom kommunbidraget per nämnd/förvaltning,
- att plan 2020-2021 skall utgöra underlag för kommande års budgetberedning,
- att fastställa kommunstyrelsens förslag till investeringsramar för åren 2019-2021, samt att KS medges rätt att omdisponera medel inom totala investeringsramen,
- att budget 2019 och flerårsplan 2020-2021 utgör riktlinjerna för god ekonomisk hushållning för perioden,
- att uppmärksamma nämnderna på att de ekonomiska förutsättningarna kan försämrars framledes varför strukturella förändringar kan vara nödvändiga och att ramarna för 2020-2021 därför är preliminära.

Driftbudget/plan

Nämnd/styrelse *) Mkr	Redovisning 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kommunfullmäktige	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Revision	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Överförmyndare	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
Kommunstyrelse	67,4	64,0	64,6	64,3	64,3	64,3
Miljö- och bygg- nadsnämnd	2,4	2,7	2,7	2,9	2,9	2,9
Barn- och utbild- ningsnämnd	110,2	107,6	107,2	107,0	107,0	107,0
Socialnämnd	131,3	132,9	134,5	138,1	138,1	138,1
Summa	313,4	309,4	311,2	314,4	314,4	314,4

*) Nettodriftramar
inkl. kapitalkostnader

Resultatbudget

Mkr	Redovisning 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Budget 2019	Förslag plan 2020	Förslag plan 2021
Driftbudgetens nettokost- nader	313,4	308,3	311,2	314,4	314,4	314,4
Löneökninganslag	0,0	5,0	5,0	5,2	5,3	5,4
Friskvårdssatsning	0,0	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1
Pensioner, utbetalningar	10,1	10,0	10,0	9,0	9,0	9,0
Återförda kapitalkostnader	-24,6	-24,1	-22,5	-21,1	-21,1	-21,1
Avskrivningar	19,7	19,6	17,6	19,4	19,4	19,4
Verksamhetens nettokost- nader	317,5	319,1	321,6	327,0	327,1	327,2
Skatteintäkter	187,1	186,1	187,0	188,2	189,8	191,9
Utökad statsbidrag prel		4,0	4,0	2,4	1,4	0,0
Generella stats- och utjäm- ningsbidrag	126,0	126,0	127,0	133,3	133,2	134,0
Summa skatter och bidrag	313,1	316,1	318,0	323,9	324,4	325,9
Finansiella intäkter	7,6	4,0	8,0	4,5	4,5	4,5
Finansiella kostnader	-1,1	-0,6	-1,4	-0,6	-0,6	-0,6
Summa	6,5	3,4	6,6	3,9	3,9	3,9
Finansnetto						
Årets resultat	2,1	0,5	3,0	0,7	1,2	2,5

Finansieringsbudget/plan

Mkr	Budget 2018	Budget 2019	Förslag plan 2020	Förslag plan 2021
Årets resultat	0,5	0,7	1,2	2,5
Justering avskrivningar	19,6	19,4	19,4	19,4
Justeringsposter				
Kassaflöde från den löpande verksamheten	20,1	20,1	20,6	21,9
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-19,0	-16,0	-15,5	-13,6
Nyupptagna lån	0	0	0	0
Amortering av lån	0	0	0	0
Ökning/ minskning långfristiga fordringar	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	0	0	0	0
Årets kassaflöde	1,1	4,1	5,1	8,3

Balansbudget/plan

Mkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Tillgångar					
Anläggningstillgångar	275,0	290,0	287,0	284,0	279,0
Omsättningstillgångar	235,2	220,0	224,0	229,0	237,0
Summa tillgångar	510,2	510,0	511,0	513,0	516,0
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	398,0	399,0	400,0	401,0	403,0
Avsättningar för pensioner/andra avsättningar	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Långfristiga skulder	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Kortfristiga skulder	87,2	86,0	86,0	87,0	88,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	510,2	510,0	511,0	513,0	516,0

Investeringsbudget/plan

Investeringar

Varje nämnd och styrelse erhåller i samband med att kommunfullmäktige fastställer budget för de kommande verksamhetsåren med tillhörande planeringsår, investeringsramar för flerårsperioden.

Investeringsprojekt av principiell beskaffenhet eller annan större vikt kan erhålla fastställda budgetbelopp inom de angivna ramarna för respektive nämnd eller styrelse.

Kommunstyrelsen lägger förslag på investeringar för respektive områden - fastigheter, gator, vatten och avlopp, kultur- och fritidssektorn, kommunstyrelsen övrigt, barn- och utbildningsnämnden, samt socialnämnden. I budget 2019-2021 ingår barn- och utbildningsnämnden samt socialnämndens behov av investeringar inom området fastigheter under kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ges möjlighet att omdisponera medel inom totala investeringsramen utifrån behov och prioriteringar.

För den kommande perioden 2019-2021 bedöms investeringar behövas framförallt inom fastigheter, VA, gator & vägar samt fortsatt bredbandsutbyggnad.

Flertal investeringsposter för 2019 är beslutade tidigare år vilka tillsammans utgör mer än 50% av årets ram, bland annat utbyggnad av VA nät, bredbandsutbyggnad samt gatubelysning. Detta gör att investeringar i fastigheter till merparten kommer under åren 2020-2021.

För år 2019 finns äskande från Räddningstjänsten om investering på 2,5 mkr i nytt höjdfordon/hävare där befintligt fordon är uttjänad.

Beslut om investeringar enligt detta budgetdokument gäller före dokumentet *Särskilda riktlinjer för investeringar i Övertorneå kommun*, vilka är under omarbetning.

Mkr	2019	2020	2021
Fastigheter	0,6	6,3	3,9
Gator	4,7	1,6	1,8
Vatten och avlopp	4,2	3,6	4,5
Kommunstyrelsen, övrigt	5,1	2,7	2,2
Kultur- och fritidssektorn	1,4	1,3	1,1
Summa investeringar	16,0	15,5	13,5

